

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№3(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 946 sahifa,
16-mart, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Katta guruh tarbiyalanuvchilarida kasb haqidagi dastlabki tasavvurlarni shakllantirish metodikasini innovatsion ekotizim sharoitida takomillashtirish	18
Uralova Fotima Baxtiyor qizi	
Malakali sportchilarning kommunikativ qobiliyatlarini takomillashtirishda sotsiologik yondashuv (gandbolchilar misolida).....	23
G. A. Valiyeva	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida motor alaiyalari bolalarni ruhiy va nutqiy rivojlantirish usullari	27
Suyunova Surayyo Ulash qizi	
Sog'lom bola ekotizimining asoslari: ovqatlanish, immunitet va rivojlanish	31
Israilova Xusnida Adilovna	
Mobil ilovalar yordamida mustaqil o'qishni rivojlantirish	37
Raximova Feruza Najmiddinova	
Biologiya darslarida muammoli ta'lim texnologiyasini qo'llash orqali mantiqiy fikrlashni rivojlantirish	42
Dauekeeva Gulistan Orinbaevna	
Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari	46
Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna	
Velosiped haydashning afzalliklari.....	49
Raxmonova Go'zal Bobir qizi	
Компетентностный подход как стратегическая основа модернизации образования и его реализация в преподавании русского языка как иностранного в Узбекистане	54
Мирзакбарова Севда Вахиддиновна	
Umumta'lim maktablarida texnologiya fani mashg'ulotlarini tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari va metodlari.....	58
Ziyamova Gulbaxor Tulabayevna	
Типы аббревиации в русском и узбекском языках: сравнительно-типологический анализ.....	62
Рахмонова Бахтигул Пайзилловна	
Maktabgacha ta'limda nutqni rivojlantirish jarayonida didaktik o'yinlardan foydalanish metodikasi	65
Abidjonova Mushtariybonu Qobiljon qizi	
Tarbiyaviy tadbirlarni samarali tashkil etishda maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalarning o'zaro hamkorlik masalalari	71
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna, Jabborova Shaxina G'affor qizi	
Qadriyatli yondashuv asosida talabalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish ..	76
G'aybullayev Quvonchbek G'olibovich	
Maktab o'quvchilarida stressga barqarorlik namoyon bo'lishining psixologik tahlili	83
Ismoilova N. Z.	
Yoshlar ma'naviyatini shakllantirishda milliy qadriyatlarning o'rni.....	87
Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich	
Funksional savodxonlikni rivojlantirishda o'qish savodxonligining o'rni va ahamiyati	91
Xatamova Munisa Mamadulla qizi	
Transformatsiyalash tizimi asosida o'quvchilarning loyihalash kompetensiyalarini rivojlantirish samaradorligi	95
Jurayeva Zulayxo Islomovna	
Zamonaviy boshqaruv nazariyalarida rahbar muloqoti (transformatsion, kommunikativ va ishtirokchi boshqaruv yondashuvlari asosida).....	102
Islamova Dildar Dilshodovna	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida pedagogik kompetentlikni tabaqalashgan yondashuv asosida rivojlantirish mazmuni	107
Begmatova Nasiba Mengnarovna	
Bo'lajak maxsus pedagoglarni inklyuziv ta'limda subyektlar faoliyatini o'rgatish metodikasi	112
Dilshodov Abrorjon Dilshodjon o'g'li	
Pre-Reading Activities to Enhance Foreign Language Reading Comprehension: Reading "The Adventures of Tom Sawyer" in 10–11 Grades	118
Djumaniyazova Zulfiya Kaliyevna	
Nutq aktlarini o'rgatishda autentik materiallardan foydalanishning metodik imkoniyatlari (filologik yo'nalish talabalari misolida)	122
Fayzulloeva Chevar G'ayrat qizi	
Yangi O'zbekistonda talaba-yoshlarni milliy yuksaltirishda jadid-marifatparvarlari ilgari surgan g'oyalarning o'rni va roli	125
Mamadaliyev Abduvoxid Maxsitaliyevich	
Gimnastikaning O'zbekistonga kirib kelish va rivojlanish tarixi	128
N. Q. Mamasidova	
Uglevodorodlar tarkibini aniqlashda massa ulushiga asoslangan reflektiv yondashuv (7-9-sinflar misolida)	131
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich, Smanova Zulayxo Asanalievna	
Screencasting materiallarini yaratish va ularni o'quv jarayonida qo'llash	134
Maxmudova Dilfuza Meliyevna, Ergashov Niyozxon Ilyozxon o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda so'z shakllanishini psixolingvistik asoslari	137
Moxirabonu G'aniyeva Adxam qizi	
Maktabgacha ta'limdagi muammolar va yechimlar: o'zbekiston respublikasi tajribasi	140
N. Sh. Miryusupova	
Interaktiv kartografik resurslar va ularning ta'lim jarayonida qo'llanilishining didaktik, kognitiv hamda metodik asoslari	143
Olimova Aziza Abdullayevna	
Mentorlik tizimining tarixiy ildizlari va rivojlanish bosqichlari	147
Oxunova Dilnoza Qaxxorjonovna, Abdumannonova Durdonaxon Shuxratjon qizi	
Talabalarning psixologik holati va stress omillarining prokrastinatsiyaga ta'siri hamda mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlash usullari	150
Razakov Farxod Kuvondikovich, Rajabov Hikmat Toshevich	
Talabalarni stulda o'tirgan qiyofachi portreti ranglavhasini ishlashga o'rgatish metodikasi	154
Sadatov Chori Xolmuradovich	
Organik kimyo fanini o'qitishda teskari ta'lim va texnologiyalarning ahamiyati	158
Umrbekova Maftuna Ulug'bek qizi, Babanazarova Ayzada Omirbaevna, Abdulkakimova Gulziyba Ziyatdinovna	
Duduqlanishni bartaraf etishda kompleks metodlarini qo'llashning samaradorligi	162
Xasanova Barnoxon Abdusattor qizi	
Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik kompetentligini takomillashtirish	165
Xolbozorova Nasiba Xolbozar qizi	
Проектирование персонализированных образовательных сценариев в дошкольном образовании средствами генеративного искусственного интеллекта	168
Пак Диана Александровна	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda STEAM yondashuvining roli	170
Atenov Jandarbek Dayrabay o'g'li	
Innovatsion ta'lim muhitida talabalarning kasbiy muloqot kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari	173
Bo'ltakov Sanjarbek Xazratqul o'g'li	
Alohida ta'lim ehtiyojlari mavjud bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'lim tizimining ahamiyati	176
Mehmonova Nodiraxon Yusufxon qizi	

Duduqlanish nutq kamchiligini korreksiyalashning maxsus va integratsiyalashgan texnologiyalarini rivojlantirish.....	180
Boxodirova Gulasaxon Ibrohimovna	
Эссе как инструмент формирования и диагностики компетенций в системе высшего образования .	184
Шейхмамбетов Сервер Рефикович	
Matallar va folklor hikoyalari: maktabgacha ta'lim tashkilotlarida interaktiv dars texnologiyalari.....	188
Azimova Nodira Hikmatovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish va ularni sportga yo'naltirishning pedagogik asoslari.....	191
Norboyev Komiljon Jurakulovich, Rustamova Kamola Xayrulla qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida ijtimoiy-gumanitar fanlarning o'qitilishining ahamiyati.....	194
Burkhanova Sabo Tulanovna	
Oliy ta'lim muassasalarida O'zbekistonning eng yangi tarixini o'qitishning metodologik asoslari va muammolari	197
Norbutayeva Guzal Abdig'ofurovna	
Ta'lim tashkilotlarida sifatni boshqarish jarayonlarini tizimli rejalashtirishning nazariy va amaliy asoslari.....	200
Abdurashit Karimovich Avliyakov	
Tarbiya darslari samaradorligini oshirishda abdulla avloniy pedagogik hikmatlaridan foydalanishni metodik tashkil etish.....	204
Daliyeva Eliza Zokir qizi	
Badiiy-tarixiy meros asosida bo'lajak pedagoglarning refleksiv tafakkuri va kasbiy identifikatsiyasini rivojlantirish	207
Qodirova Mavluda Maxodir qizi	
Adabiyot darslarida lirik asarlarni vizual yondashuvlar asosida o'qitish usullari.....	210
Sobitova Mahmudaxon Shuxratbek qizi	
ESG tamoyillarini ta'lim tizimiga joriy etish orqali talabalarda ekologik, ijtimoiy va boshqaruv ko'nikmalarini shakllantirish	216
Tursunova Shahzoda Baxromovna	
Социально-психологические факторы нарушения психологического здоровья в семье	219
Гулру Тургунова	
O'zini tarbiyalash (self-development) g'oyasining Ibn Sino ta'limotidagi o'rni	229
Usmanova E'zoza Zokirjonovna	
Оценка динамики физиологических показателей волейболистов 12–16 лет в предсоревновательный и соревновательный периоды	234
Умматалиева Шерзода Шерали угли	
Individual sport turlarida sportchilarning natijadorlik kompetensiyasini motivatsion omillar asosida shakllantirish.....	239
Baratov Nasriddin Karshibayevich	
O'smirlarda internetdan ortiqcha foydalanishning psixologik oqibatlarini.....	243
Fayziyeva Nodira Sobirovna	
Transakt analiz: shaxslararo muloqotni tahlil qilishning nazariy va amaliy asoslari	247
Nilufar Sayfidinovna Sangirova	
Inklyuziv ta'lim jarayonini boshqarish mexanizmlarini rivojlantirish (umumiy o'rta ta'lim maktablari misolida)	252
Abdug'aniyev Abdurauf Abdumannonovich	
O'zbek milliy kurashining tarixiy rivojlanish bosqichlari va uning yoshlar tarbiyasidagi pedagogik ahamiyati.....	257
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Almardanov Xasan Asqarovich	
Belbog'li kurashning shakllanishi va rivojlanish tarixi: jismoniy tarbiya tizimidagi o'rni va metodik imkoniyatlari	261
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqizilov Muxammadbek Sherali o'gli	

Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi	265
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqobilov Jamshid G'ulomovich</i>	
Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi	270
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Nurullayev Fazliddin Murodulla o'gli</i>	
Raqamli muhitda shaxs xulq-atvori dinamikasi (bolalik va o'smirlilik misolida)	275
<i>Raimdjanov Mirkarim Tolibjon o'g'li</i>	
O'quvchilarning intellektual qobiliyatlarini oshirishning pedagogik va psixologik asoslari	278
<i>Suvanova Baxtigul Baxridinovna</i>	
Xalqaro tajriba asosida o'quvchilarda tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish mexanizmlari.....	283
<i>Azimov I. T., Mirzayeva N. I.</i>	
Boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'qitishda didaktik vositalardan foydalanish	288
<i>Ziyaboyeva Sevara Saydullayevna</i>	
Yuqori malakali o'rta masofaga yuguruvchilarning jismoniy rivojlanish dinamikasi	292
<i>Nazarov Nuriddin Baxranovich</i>	
Maktab direktorining partisipativ boshqaruv faoliyatida qarorlar qabul qilish jarayonida ishtirokchilarning roli	297
<i>Jabborova Yulduzxon Hasan qizi</i>	
Tibbiyotda nizoli vaziyatlar va ularni bartaraf etish usullari.....	301
<i>Olimova Dono Shakirovna, Baxtiyorova Shahnoza Mansurbekovna</i>	
Ichki kasalliklarni tashxislashda klinik fikrlashning o'rni.....	304
<i>Tilavova Muqaddas, Hasanova Munisa, Mamatqulova Fayzo, Hakimova Xonbuvi Hakimovna</i>	
Транснациональные компании и проблема суверенитета национального государства.....	307
<i>Ф. Равшанов, Л. Сохибова</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda o'quv-biluv faoliyati motivatsiyasini rivojlantirishning pedagogik ahamiyati	311
<i>Muhammadiyeva Manzura Maratovna, Musulmonova Sabrina Akmal qizi</i>	
Texnologik ta'limda xorijiy tajriba	316
<i>Lochinbek Abdirasulov</i>	
Talabalarda ilmiy-tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari.....	319
<i>Saffarova Mohidil Axmadovna, Mustafayeva Feruza Anvar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ona tili darslaridagi asosiy resurslari: "ona tili" darsligi, mashq daftari, o'qituvchi kitobi ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida.....	324
<i>Soatova Hilola Shuhrat qizi</i>	
Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi – zamonaviy jamiyat taraqqiyotining muhim omili sifatida.....	328
<i>R. D. Mustayev, H. F. Abduvositov</i>	
Русскоязычная литература Узбекистана современного периода: проблематика, поэтика и художественный анализ	332
<i>Чернова Татьяна Алексеевна</i>	
O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri	335
<i>Toshpo'latova O'giloy Baxtiyor qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning maktabgacha yoshdagi bolalarda iste'mol madaniyatini shakllantirish jarayonida targeting yondashuvining pedagogik nazariy asoslari	339
<i>D. G. Umnov</i>	
Ona tili darslarini ikkinchi til tamoyillari asosida tashkil etish masalalari.....	344
<i>Maxkamova Guluzroxon Abdumutalibovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ishlarni pedagogik jihatlardan tashkil etishning nazariy va amaliy aspektlari	347
<i>Mahkamov Mahammadjon Dadajonovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda interfaol metodlar asosida dars jarayonini takomillashtirish metodikasi	351
<i>Muhammadjonova Durdonaxon Bahromjon qizi</i>	
Tarix darslarini modellashtirishda pedagogik metodlar tasnifi va ularning samaradorligi	354
<i>Ikrom Qodirov</i>	

Hadassah hospital maktabi modelining o'ziga xos xususiyatlari, pedagogik samaradorligi va uni O'zbekiston hospital maktablariga tatbiq etishning ahamiyati	357
<i>Abdullayev Aziz Habibullayevich, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li, Alimova Dono Abbosxanovna</i>	
Davlat boshqaruvi tizimida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi.....	361
<i>Amirxo'jayev Shukurjon Qurbonovich, Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li</i>	
Neyropedagogik yondashuv asosida o'quvchilarda pozitiv fikrlashni rivojlantirishning ilmiy-nazariy va amaliy asoslari	364
<i>Babakulova Dilnoza Ramazonovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda nutqiy nuqsonlarning oldini olish va o'quvchilarning talaffuz madaniyatini shakllantirish metodikasi.....	367
<i>Baxtiyorova Nastarin Baxriddinovna, Daminova Dilbar Melimurodovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olishga qiziqishini oshirishda gamifikatsiya elementlaridan foydalanishning nazariy-metodik asoslari.....	370
<i>G'aniyeva Gulxayyo Islom qizi, Raxmatova Shaxlo Mansurovna</i>	
Ingliz tili darslarida kitobxonlik ko'nikmalarining o'ziga xosligi	373
<i>Jo'raboyeva Turg'unoy Ikromjon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvokognitiv kompetentlikni rivojlantirishning didaktik tizimi.....	377
<i>Kozimova Sadoqat</i>	
Umumta'lim maktablarida tabiiy fanlar (science)ni o'qitish orqali ekologik savodxonlikni shakllantirishning pedagogik asoslari	380
<i>Majitov Turg'unali Anvar o'g'li</i>	
Oilaviy munosabatlarda manipulyativ muloqot indikatsiyasi: psixologik tahlil va eksperimental natijalar.....	383
<i>Nishanova Zulfizar Yashin qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarining kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda raqamli ta'lim texnologiyalarining o'rni.....	386
<i>Nurulloyev Firuz No'monjonovich</i>	
Talabalarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishning tarixiy-pedagogik asoslari (ma'rifatparvar mutafakkirlar merosi misolida).....	390
<i>Sabirov Kaxramon Bektursun o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi 5-6 yoshli bolalarda muammoli vaziyatlarni mustaqil yechish qobiliyatini shakllantirish metodikasini takomillashtirish.....	393
<i>Tillayeva Vasila O'ktam qizi</i>	
Kritik fikrlash kompetensiyasining pedagogik va didaktik mazmuni	398
<i>Tursunaliyev Shaxzod Sherali o'g'li</i>	
Kurashchi qizlarning texnik harakatlarini kinematik va kinetik modellashtirish	402
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi</i>	
Oliy ta'limda ishga doir muloqot asoslari fanini o'qitish orqali talabalarning og'zaki fikrlash va nutq faoliyatini rivojlantirish	406
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Роль онлайн-платформ и образовательных сервисов в формировании ответственности студентов.....	409
<i>Гуламов Жасур Баходирович</i>	
Изучение изменений полярного переключения негативных и позитивных эмоций среднего воздействия в процессе развития/реабилитации механизмов эмпатии	413
<i>Ягудин Дмитрий Рустамович</i>	
Produktiv nutq ko'nikmalari orqali nutq aktlarini o'qitish samaradorligi.....	421
<i>Sadikov Erkin Tursunovich</i>	
Проблемы формирования письменной коммуникативной компетенции у студентов выпускных курсов высших учебных заведений	424
<i>Раджабова Зебинисо Анваровна</i>	
Pedagogika sohasida yangi ilmiy yo'nalish – pedagogik innovatsiya.....	427
<i>M.U. Raxmanova</i>	

Muammoli o'qitish asosida kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish.....	431
<i>Giyasova Shaxnoza Abdurafikovna</i>	
9–10 yoshli o'quvchilar orasidagi nizolarni korreksion yondashuv bilan boshqarish	435
<i>Qulmatov Sindorqul Ibragimovich, Yarbekova Yulduz Bahromjon qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda raqamli mediakompetentlikni rivojlantirish	439
<i>Mo'minova Madina, Mamasodiqova Saida</i>	
Разработка приложения для визуализации и анализа решения задач линейного программирования.....	442
<i>Маматов Ислонбек Ильесович, Буронова Муниса Баходировна</i>	
Mustaqil ta'lim topshiriqlarini integrativ modellashtirish tashkiliy-metodik muammo sifatida	448
<i>Ibroximova O'g'iloy Inomjon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda axloqiy tarbiyani baholash va "tarbiya kundaligi"ni joriy etish metodikasi.....	451
<i>Norimboyeva Sarvinoz Abror qizi, Norimboyeva Sarvinoz Abror qizi</i>	
Talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirishning nazariy-pedagogik va didaktik asoslari.....	456
<i>Xaydaraliyev Xurshid Xamidullayevich</i>	
Zamonaviy yosh oilalarda gender munosabatining o'rganilganlik holati	462
<i>Abduqayumova Gulnoza Karimjon qizi</i>	
Arifmetik progressiyani o'qitishda "progressiya konstruktori" amaliy-tadqiqot metodining samaradorligi....	466
<i>Abdurahmonova Zamira Raxmatullayevna</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetentligini shakllantirishning mazmuni.....	471
<i>Ashurova To'lg'anoy Ergashevna</i>	
Onlayn shaxmat platformalarining boshlang'ich sinf o'quvchilari tafakkuriga ta'siri	475
<i>Boboqulov Chori Urolovich</i>	
Ta'lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish.....	480
<i>Kadirkulov Dilmurod Alimahamedovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda muloqot madaniyatini shakllantirish mezonlari.....	485
<i>Mirsagatova Nargiza Sayfullayevna</i>	
Communicative Language Teaching in Modern Classrooms: Strengths, Limitations, and Pedagogical Implications	490
<i>Mirzaliyeva Sarvinoz</i>	
Pedagogika oliy ta'lim muassasasi talabalarining fizikadan metodik faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirish	493
<i>Murtazayev Zohid Murtazayevich</i>	
Zo'ravonlikning inson ruhiyatiga salbiy ta'siri va oqibatlari	497
<i>Mutabarxon Maxsudova</i>	
STEM ta'limi sharoitida o'quvchilarning texnik tafakkurini rivojlantirishning transdisiplinar metodik modeli	501
<i>Normuxamedov Zarif</i>	
Jadidchilar asarlarida boshlang'ich ta'limga oid pedagogik qarashlarning nazariy asoslari	507
<i>Sariboyeva Aziza G'apur qizi</i>	
Pedagogika tarixida dars samaradorligini oshirish bo'yicha qarashlar va amaliyotdagi innovatsion loyihalar tahlili.....	510
<i>To'raqulova Feruza Jobir qizi</i>	
Yosh qizlarda shaxsiy mustaqillik va oilaviy mas'uliyat muvozanati	514
<i>To'xtamatova Nargiza, Boltaboyeva Marg'uba</i>	
Individual dars mashg'ulotlari orqali boksning faolligini aniqlash xususiyatlari	517
<i>Usmonov Mansur Qurbonmurotovich</i>	
Преимущества и недостатки использования виртуальных лабораторных работ по физике	522
<i>Тилова Турдихол Баратовна</i>	
Neyrolingvistik dasturlashning (NLD) nazariy va amaliy jihatlari	529
<i>Xolikova Dilobarxon Maxsitovna</i>	

Tabiiy fanlar darslarini o'qitishda muammoli texnologiyalardan foydalanish usullari	533
<i>Ochilova O'g'iloy Mardon qizi</i>	
Communicative-Pragmatic Analysis of Binary-Based Parems in English, Uzbek, and Russian Languages.....	537
<i>Jumanova Sabrina Vaydullo kizi</i>	
Kurash mashg'ulotlarida raqamli texnologiyalar qo'llanilishi.....	542
<i>Melikuziyev Azizjon Adaxamjon o'g'li</i>	
O'spirinlarda kasbiy tanlov noaniqligi sharoitida mustaqil qarorlarni rivojlantirishning psixologik xususiyatlari	546
<i>Karimova Gulxumor Shodi qizi</i>	
ChatGPT kabi til modellarining ta'lim va fan sohasiga ta'siri	550
<i>Djabbarova Xabiba Kuvandikovna</i>	
Biologiya ta'limida qo'llaniladigan masala va mashqlarning turlari, mazmuni va kreativlikni rivojlantirishdagi o'rni	554
<i>Yusupova Lobar Nizomjon qizi, Raxmatov Uchkun Ergashevich</i>	
Сравнительный анализ русской и узбекской концептосфер в контексте преподавания РКИ.....	560
<i>Рустамова Феруза Махмуджановна</i>	
Professional ta'lim muassasalari o'quvchilarining kasbiy madaniyatini kompetensiyaviy yondashuv asosida rivojlantirish texnologiyalari	565
<i>Imomov Musurmon Pirnazarovich</i>	
Boshlang'ich ta'limda aksiologik qadriyatlar va raqamli kompetensiyalarni uyg'un rivojlantirish metodikasi.....	572
<i>Shabbazova Dilfuza Ruzikulovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy ijodkorligini rivojlantirishda klaster integratsiyasi va refleksiv yondashuvning o'rni	576
<i>Shabbazova Nodira Xamzayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida immersiv texnologiyalar imkoniyatlaridan foydalanish	579
<i>Axmedova Dilnoza Baxtiyor qizi</i>	
Tasviriy san'at ta'limida kompozitsiya o'qitishning takomillashtirilgan metodik tizimi.....	581
<i>Karshiboyeva Dilafuz Boxodirovna</i>	
Bo'lajak ona tili o'qituvchilarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda refleksiv topshiriqlarning o'rni .	584
<i>Altibayeva Malika Kuvandikovna</i>	
STEAM yondashuvi asosida rivojlantiruvchi markazlarning samaradorligini oshirish yo'nalishlari.....	587
<i>O'rinova Feruza O'ljayevna, To'xtaboyeva Maftunaxon G'aniyevna</i>	
Aholi o'rtasida ommaviy sportni rivojlantirishning ilmiy-uslubiy asoslari	591
<i>Davulov Ozodbek Qalandarovich</i>	
Tasavvufda ma'naviy tarbiya tushunchasi va uning nazariy-metodologik asoslari.....	595
<i>Satimova Sevinch Sardorbekovna</i>	
Teaching Literary and Non-Literary Forms of Speech to Young Learners.....	600
<i>Nargiza Tulyaganova</i>	
Pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarish tizimini takomillashtirishning metod va mexanizmlari	604
<i>Aziboyev Shuhrat Olimovich</i>	
Cerebral falajli bolalarda sensor, diqqat va motor funksiyalar integratsiyasining faktorli tahlili	608
<i>Karimberdiyev Azamat Axmadjon o'g'li</i>	
O'smirlik davrida emotsional intellektni namoyon bo'lishining psixologik xususiyatlari	614
<i>Djumabaeva Manzura Bagibekovna, Zoirova Laylo Alisher qizi, Umirboyeva Zaxro Dilmurod qizi</i>	
Zamonaviy ta'lim modellari mohiyati va ularning pedagogik tizimdagi o'rni (4K, 5E, 5I modellari misolida).....	617
<i>Raxmatov Uchkun Ergashevich, Qodirova Marjona Azamat qizi</i>	
Ayollarni iqtisodiy faollikka tayyorlashda o'quv dasturlarini loyihalash tamoyillari	624
<i>Diyarova Shaxloxon Rovshan qizi</i>	

Interfaol ta'lim metodlari asosida o'qituvchilarning kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi: tajriba-sinov natijalari tahlili	628
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Raqamli muhitda maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining qo'shimcha ta'limini tashkil etish: tadqiqotlar sharhi	633
<i>Amanova Dilorom Faxritdin qizi</i>	
Kognitiv tilshunoslikda skript atamasi va uning voqelanish mexanizmlari	637
<i>Fayzullayev Shohrux</i>	
The Concept of Blended Learning and its Role in the Modern Educational Paradigm	641
<i>Fozilova Maxina Adashevna</i>	
Finlyandiya boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematika fanini o'qitish metodikasi	645
<i>G'aybulloyeva Yulduz Mexriddinovna</i>	
Xalq hunarmandchiligi bo'yicha o'quvchilarning kreativ qobiliyatini rivojlantirish	651
<i>Isoqov Shohruh Turabek o'g'li</i>	
Communicative-Pragmatic Analysis of Binary-Based Paremias in English, Uzbek, and Russian Languages	654
<i>Jumanova Sabrina Vaydullo kizi</i>	
Internet-risk profilaktikasining bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashdagi o'rni	659
<i>Mamatxanova Nargiza Toxirovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni samarali tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari	663
<i>N. Sh. Abdullayeva, F. R.Valiyeva, S. S. Raximova</i>	
Musiqiy-ritmik harakatlarning asosiy komponentlari va ularni rivojlantirishda SI imkoniyatlari	667
<i>O. A. Shodiyeva</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida kredit-modul tizimi asosida ta'limni tashkil etishning pedagogik xususiyatlari ..	672
<i>Y. R. Azzamov</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integratsion yondashuv asosida bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashning pedagogik asoslari	676
<i>Yakubova Zilola Zikirovna</i>	
Aksiologik yondashuv asosida talabalarda mas'uliyatni rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	679
<i>Teshayeva Dilnoza Chori qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni tasviriy faoliyat turlari asosida estetik tarbiyalash masalalari.	684
<i>Yuldasheva Dilshoda To'lqinovna</i>	
Профессиональная рефлексия как фактор развития научного интеллекта будущего педагога в системе педагогического образования	688
<i>Анварова Хуснора, Isoxоnova Aziza</i>	
Толерантность в мультикультурном обществе	692
<i>Бекбосынова З. К.</i>	
Методика работы над ошибками как средство повышения грамотности	696
<i>Исмаилова Мадинабону</i>	
Методы и подходы к развитию профессиональной лексической компетенции студентов военных направлений	701
<i>Хамидова Нигора Тулкуновна</i>	
Raqamli ta'lim muhiti va uning maktabgacha yoshdagi bolalar rivojiga ta'siri	704
<i>Xayriddinova Parvinabonu Baxtiyor qizi</i>	
Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida "botanika" fanini o'qitish samaradorligini oshirishda elektron ta'lim resurslardan foydalanish metodikasini takomillashtirish	707
<i>Nasirova Shahlo Qutbiddinovna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning intellektual va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda media ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning o'ziga xosligi	710
<i>Mahmudjanova Ro'za Mahmudjan qizi</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	O'zbekistonda jismoniy tarbiya va ommaviy sport samaradorligining tahliliy jihatlari..... 714 Aslanova Malohat Akramovna
	Differensial yondashuv asosida o'quvchilarning moliyaviy savodxonligini rivojlantirish muhim omil sifatida..... 718 Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich, Xokimjonova Feruza Hosiljon qizi
	Jismoniy tarbiya-sog'lomlashtirish faoliyati jarayonida oliy ta'lim muassasalari talabalarining sog'lom turmush tarzini shakllantirish ..... 721 Ne'matova Diyora Dilshod qizi
	Sport gimnastikasining yoshlar jismoniy rivojlanishidagi o'rni va ahamiyati ..... 725 Pirimova Nargiza Adilovna
	Maktabgacha yoshdagi (3–6 yosh) bolalarda erta ingliz tili o'rganishning psixologik va pedagogik samaradorligi..... 728 Xayrullayeva Muharramxon Davronbek qizi
	Maktabgacha ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning strategik yo'nalishlari ..... 733 Otahanova Manzura G'ofurovna
	Development of Intercultural Communication Competence of Future Teachers in Speaking Classes as an Important Lingvodidactic Problem: Evidence From Uzbekistan's Higher Education Context..... 736 Muhammadiyeva Halima Saidahmadovna
	Bo'lajak ona tili o'qituvchilarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda reflektiv topshiriqlarning o'rni . 749 Altibayeva Malika Kuvandikovna
	Jamiyatda huquqiy madaniyatni shakllantirish va rivojlantirishda davlat hokimiyati organlari faoliyatini takomillashtirish muammolari va istiqbollari ..... 752 Ismailov Sarvarbek Anvarbekovich, Maxkamova Munavvarxon Alisher qizi
	Psixolog talabalarda kasbiy refleksiyaning rivojlantirishning tarbiyaviy-psixologik determinantlari: muammolar va yechimlar ..... 757 Shukurova Nargiza Ikramovna
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida valeologik madaniyatni rivojlantirishda jismoniy tarbiyaning pedagogik salohiyati ..... 762 Xudoyberdiyev Sh. M.
	Maktabgacha yoshdagi bolalar intellektual qobiliyatlarini rivojlantirishda ta'lim metodlari va vositalari..... 766 Esanbekova Fotima G'ayratjonovna
	Чеховские традиции в прозе XX века (Бунин, Платонов, Шукшин) ..... 770 Багирова Паринисо Бобировна
	Oliy ta'limda mustaqil ishlarni tashkillashtirishda nostandart testlardan foydalanishning samarali metodlari va metodik tavsiyalar..... 775 Nurnazarova Gavharoy Baxtiyor qizi
	Umumta'lim va ixtisoslashtirilgan maktab o'quvchilarida oila obrazining kognitiv va emotsional komponentlari qiyosiy tahlili ..... 780 Toshtemirova Nigora Ibrohimovna
	Boshlang'ich sinf "Tarbiya" darsligida Abdulla Avloniyning "Turkiy guliston yoxud axloq" asari g'oyalari integratsiyalashning pedagogik imkoniyatlari ..... 784 Tovoshova Ozoda Akmal qizi
	Noto'liq oila farzandlarida emotsional-irodaviy sohani rivojlantirish orqali ijtimoiy deadaptatsiyani bartaraf etish..... 789 Kaxarova Ozoda Abdimominovna
	Kelajak pedagog shaxsini rivojlantirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining psixologik ta'siri... 793 M. B. Pulatova
	Maktabgacha ta'lim tashkilotida inson resurslarini boshqarish tushunchasining ilmiy-nazariy tahlili ..... 796 Maraimova Muxtabar Pulatovna
	Kredit-modul modeli asosida kreativ ta'lim muhitini yaratish omillari va imkoniyatlari..... 801 Xalkuziyeva Dilnoza Baxodirovna

Maktabgacha ta'lim pedagoglarining kasbiy faoliyati samaradorligini oshirishga qaratilgan pedagogik texnologiya modeli	805
<i>G'aniyeva Vazira Yusufvna</i>	
Xorijiy va mahalliy tajribada prognostik madaniyatni shakllantirish yondashuvlari	809
<i>Ziyoda Urinbayeva</i>	
The Role of Tolerance in the Professional Activities of Internal Affairs Bodies	813
<i>Toshpo'latov Anvar Shokir o'g'li</i>	
O'quvchilarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashda sharq mutaffakirlari merosidan foydalanish	818
<i>Eshquvvatov To'liqinjon Eshquvvatovich, Buronova Durdona Erkin qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda interfaol metodlar orqali integrativ faoliyatlarni tashkil etish	822
<i>Kubayeva Mavluda Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida mantiqiy tafakkurni rivojlantirishning pedagogik-psixologik asoslari	826
<i>Mirzaqobilova Sarvinoz Aliqul qizi</i>	
Zamonaviy jamiyatda ekologik mediamadaniyatni shakllantirish masalalari	832
<i>Marziyayev Janabay Kalibayevich</i>	
Alisher Navoiyning "Mahlub ul-qulub" asari asosida o'quvchilarning axloqiy fazilatlarini shakllantirish	836
<i>Karamatova Dilfuza Sadinovna, Mahmudova Niginabonu Mizrof qizi, Ravshanova Mohinur O'tkir qizi</i>	
Pedagogik amaliyot jarayonida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy karyera loyihalash ko'nikmalarini shakllantirish	840
<i>Djalolova Sevara Xolmurodovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida inklyuziv ta'limni tashkil etishda innovatsion pedagogik texnologiyalar	845
<i>G'ulomova Dildora Shoirvna</i>	
Rus tilini o'qitishda grammatik kompetensiyani kommunikativ metod yordamida shakllantirish: qoidalardan jonli muloqotga o'tish metodikasi	850
<i>Arabova Muhiba Bazarovna</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchisining kasbiy kompetentligini axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida takomillashtirishning pedagogik muammo va ehtiyojlari	854
<i>Axrorova Munajat Mashraf qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy tafakkur ko'nikmalarini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	858
<i>Azizjonova Asilabonu Alisher qizi</i>	
Ta'limda innovatsion yondashuvlarning pedagogik-psixologik asoslari (pedagogik otm misolida).....	862
<i>Begmatova Dildora Saydaliyevna</i>	
Developing the Creativity of Primary School Students Through Art-Pedagogical Methods	866
<i>Dauletmuratova Bayramgul Makhsetbay kizi</i>	
Tabiiy fanlar darslarida kreativ ta'lim muhitini shakllantirishning innovatsion texnologiyalari va ularni takomillashtirish yo'llari	871
<i>Farmanova Parvina Jamshid qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida arifmetik ko'nikmalarni mustahkamlash: zamonaviy ta'limdagi innovatsion yondashuvlar.....	875
<i>Izimbetova Amina</i>	
Matematika va o'yinlar nazariyasi: strategik qarorlarni modellashtirishda rivojlanish bosqichlari va amaliy ahamiyati.....	878
<i>Jumanazarova Shahzada</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish faoliyatini rivojlantirishning ilmiy nazariy asoslari	881
<i>Laylo Berdiqulova Erkin qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilari nutqini integrativ yondashuv asosida o'stirish usullari.....	885
<i>Mamatraimova Dilshoda Chorshanbiyevna, Normengliyeva Sevinch Ulug'bek qizi</i>	
STEAM texnologiyasi vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativlikni rivojlantirish tamoyillari	889
<i>Nazirova Guzal Malikovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda maishiy ko'nikmalarni takomillashtirishning ilmiy nazariy asoslari.....	893
<i>Saydaliyeva Gavhar Burxon qizi</i>	

Fizika fanini o'qitishda formativ baholash asosida o'quvchilarning tanqidiy fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirish	896
<i>Sobirov Avazbek Anvarovich</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ayrim emotsional holatlar (injiqlik va emotsional reaktivlik)ni boshqarish.....	903
<i>Sultonova Nurxon Anvarovna</i>	
Teatr pedagogikasi asosida bo'lajak o'qituvchilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish modeli va metodlari	907
<i>Tolipova Shohista Quدرات qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida emotsional intellektni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning roli	911
<i>Turg'unova Gulzoda Botir qizi</i>	
Farzand tarbiyasida onaning psixologik va axloqiy ta'sirining amaliy jihatlari	916
<i>Tuxtaboyeva Durdonaxon Tulkunovna</i>	
Ontogenezning turli bosqichlarida shaxsning axloqiy rivojlanish xususiyatlari	919
<i>Umaraliyev Muzaffarjon Muhammadjon o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'zlashtirishini metakognitiv monitoring qilish va baholashning nazariy-metodik asoslari	923
<i>Xalikova Zaxro Mirshadmanovna</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining psixologiyada qo'llanilishi	927
<i>Yoqubova Gulhayo Erkin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida sun'iy intellektdan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	931
<i>Bilolov Inomjon O'ktamovich</i>	
Karatening kelib chiqish tarixi	934
<i>Isayev Saidasliddinxon Islom o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ faollikni shakllantirishga doir usul va vositalar	937
<i>Nishonova Kamola Shokirjon qizi, Mamadjonova Hayotxon Abdulolim qizi</i>	
Родительские установки и развитие личности	941
<i>Кодирова Нилуфар Абдусаттор кизи</i>	

BOSHLANG'ICH SINFLARIDA O'QUVCHILARIDA EMOTSIONAL INTELLEKTNI RIVOJLANTIRISHDA DIDAKTIK O'YINLARNING ROLI

Turg'unova Gulzoda Botir qizi

University of Business and Science

Maktabgacha va maktab ta'limi fakulteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqola boshlang'ich sinf o'quvchilarida emotsional intellektni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning pedagogik imkoniyatlarini aniqlashga qaratilgan. Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning nafaqat bilim darajasini oshirish, balki ularning ijtimoiy va hissiy rivojlanishini ta'minlash ham muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, emotsional intellektni shakllantirish o'quvchilarning o'z his-tuyg'ularini anglash, ularni boshqarish, boshqalarning hissiyotlarini tushunish hamda samarali muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Maqola-ning asosiy maqsadi boshlang'ich ta'lim jarayonida didaktik o'yinlardan samarali foydalanish orqali o'quvchilarning emotsional intellektini rivojlantirish imkoniyatlarini tahlil qilishdan iboratdir. Kuzatuvlar jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilari ishtirokida turli didaktik o'yinlar, xususan, rolli o'yinlar, muloqotga asoslangan mashg'ulotlar hamda muammoli vaziyatlarni hal qilishga qaratilgan o'yin faoliyatlari tashkil etildi. Ushbu jarayon davomida o'quvchilarning hissiy holati, o'zaro muloqoti, jamoada ishlash ko'nikmalari hamda his-tuyg'ularini ifoda etish darajasi kuzatilib, tahlil qilindi va didaktik o'yinlar yosh avlodning emotsional rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi aniqlandi.

Kalit so'zlar: Emotsional intellekt, didaktik o'yinlar, ta'lim jarayoni o'quvchilarning hissiy rivojlanishi, ijtimoiy ko'nikmalar, empatiya, pedagogik metodlar, ta'lim innovatsiyalari, guruhli o'yinlar, hissiy barqarorlik, muloqot madaniyati, individual xususiyatlar, ta'lim samaradorligi.

Abstract: This article is aimed at identifying the pedagogical potential of didactic games in developing emotional intelligence among primary school students. In the modern education system, it is important not only to improve students' academic performance but also to ensure their social and emotional development. From this perspective, the formation of emotional intelligence plays a significant role in developing students' abilities to understand their own emotions, manage them, recognize others' feelings, and communicate effectively. The main purpose of the article is to analyze the possibilities of developing students' emotional intelligence through the effective use of didactic games in the process of primary education. During the observation process involving primary school students, various didactic games were organized, including role-playing games, communication-based activities, and problem-solving tasks. The students' emotional states, interaction within the group, teamwork skills, and ability to express their feelings were observed and analyzed. It was determined that didactic games have a positive impact on the emotional development of the younger generation.

Key words: emotional intelligence, didactic games, educational process, students' emotional development, social skills, empathy, pedagogical methods, educational innovations, group activities, emotional stability, communication culture, individual characteristics, educational effectiveness.

Аннотация: Данная статья направлена на выявление педагогических возможностей дидактических игр в развитии эмоционального интеллекта у учащихся начальных классов. В современной системе образования важной задачей является не только повышение уровня знаний учащихся, но и обеспечение их социального и эмоционального развития. С этой точки зрения формирование эмоционального интеллекта играет важную роль в развитии у учащихся навыков осознания собственных чувств, их управления, понимания эмоций других людей, а также эффективного общения. Основной целью статьи является анализ возможностей развития эмоционального интеллекта учащихся посредством эффективного использования дидактических игр в процессе начального образования. В ходе наблюдений с участием учащихся начальных классов были организованы различные дидактические игры, в частности ролевые игры, коммуникативные упражнения и игровые ситуации, направленные на решение проблем. В процессе наблюдения были изучены и проанализированы эмоциональное состояние учащихся, их взаимодействие в коллективе, навыки работы в группе, а также уровень выражения своих чувств. Установлено, что дидактические игры оказывают положительное влияние на эмоциональное развитие подрастающего поколения.

Ключевые слова: эмоциональный интеллект, дидактические игры, образовательный процесс, эмоциональное развитие учащихся, социальные навыки, эмпатия, педагогические методы, образовательные инновации, групповые игры, эмоциональная устойчивость, культура общения, индивидуальные особенности, эффективность образования.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimida o'quvchilarning nafaqat bilim darajasini oshirish, balki ularning shaxsiy, ijtimoiy shuningdek emotsional rivojlanishini ta'minlash ham muhim pedagogik vazifalardan biri sifatida qaralmoqda. Zamonaviy ta'lim konsepsiyasida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv ustuvor ahamiyat kasb etib, unda o'quvchilarning individual xususiyatlari, qiziqishlari hamda psixologik rivojlanish jarayonlari e'tiborga olinadi. Ayniqsa boshlang'ich sinf davri bolaning shaxs sifatida shakllanishida muhim bosqich bo'lib, bu davrda o'quvchilarning emotsional holati, muloqot madaniyati va ijtimoiy moslashuv ko'nikmalarini rivojlantirish alohida ahamiyatga egadir.

So'nggi yillarda pedagogika va psixologiya sohasida emotsional intellekt tushunchasi keng o'rganilmoqda. Emotsional intellekt insonning o'z his-tuyg'ularini anglash, ularni boshqarish, boshqalarning hissiyotlarini tushunish hamda samarali muloqot o'rnatish qobiliyatini ifodalaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, emotsional intellekti rivojlangan shaxslar ijtimoiy muhitga tez moslashadi, jamoada samarali faoliyat olib boradi hamda turli muammoli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish qobiliyatiga ega bo'ladi. Shu sababli ta'lim jarayonida o'quvchilarning emotsional intellektini rivojlantirish masalasi muhim ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etmoqda.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining psixologik xususiyatlari ularning hissiy jihatdan faol, qiziquvchan va o'yin faoliyatiga moyil bo'lishi bilan tavsiflanadi. Ushbu yosh davrida bolalar ko'proq amaliy faoliyat orqali bilim oladi, yangi ma'lumotlarni esa o'yin va interaktiv mashg'ulotlar orqali osonroq o'zlashtiradi. Shu jihatdan ta'lim jarayonida didaktik o'yinlardan foydalanish o'quvchilarning nafaqat bilish jarayonlarini, balki ularning emotsional va ijtimoiy rivojlanishini ham qo'llab-quvvatlaydi.

Didaktik o'yinlar – o'quvchilarning faolligini oshiradi, ularni mustaqil fikrlashga undaydi hamda jamoa bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi. Didaktik o'yinlar ta'lim jarayonida o'quvchilarni faol ishtirok etishga undovchi samarali pedagogik vositalardan biri hisoblanadi. Bunday o'yinlar orqali o'quvchilar turli vaziyatlarni modellashtiradi, o'z fikrini erkin ifoda etadi hamda boshqa o'quvchilar bilan hamkorlikda muammolarni hal qilishga o'rganadi. Shu jarayonda ular o'z his-tuyg'ularini boshqarish, atrofdagilarning fikrini tinglash va hurmat qilish kabi muhim ijtimoiy ko'nikmalarni ham rivojlantiradi. Demak, didaktik o'yinlar boshlang'ich sinf o'quvchilarida emotsional intellektni shakllantirishning samarali vositalaridan biri sifatida namoyon bo'ladi. Shuningdek, ta'lim jarayonida didaktik o'yinlardan foydalanish o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularning o'quv faoliyatida faolligini kuchaytirish hamda ijobiy psixologik muhitni yaratishga xizmat qiladi.

O'yin faoliyati jarayonida o'quvchilar o'zlarini erkin his qiladi, bu esa ularning emotsional holatini barqarorlashtirishga yordam beradi. Natijada o'quvchilar o'rtasida do'stona munosabatlar shakllanadi va samarali muloqot muhiti ham yuzaga keladi. Mazkur tadqiqot boshlang'ich sinf o'quvchilarida emotsional intellektni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning ahamiyatini o'rganishga qaratilgan.

Tadqiqotning asosiy maqsadi didaktik o'yinlarning o'quvchilarning hissiy rivojlanishi, muloqot ko'nikmalari hamda ijtimoiy faolligiga ta'sirini tahlil qilishdan iborat. Ushbu tadqiqot natijalari boshlang'ich ta'lim jarayonida didaktik o'yinlardan samarali foydalanish bo'yicha pedagogik tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi hamda o'quvchilarning emotsional intellektini rivojlantirishga qaratilgan ilmiy-amaliy yondashuvlarni takomillashtirishga yordam beradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda boshlang'ich ta'limda emotsional intellektni rivojlantirish mavzusi pedagogik tadqiqotlarda keng o'rganilmoqda. Xorij olimlaridan P.Salovey va Mayer.J.D hamda Goleman.D emotsional intellekt nazariyasini shakllantirib, uning shaxs rivojlanishidagi ahamiyatini ta'kidlagan. O'zbekistonlik N.Normurodova va S.Azizova emotsional intellektni rivojlantirish pedagogik usullarini, S.Shoyusupova va Z.Kuchkorova esa didaktik o'yinlarning boshlang'ich sinflarda samaradorligini tahlil qilgan. Z.E.Axmatova va Z.Xudoyberdiyeva tadqiqotlari bolalarning emotsional xususiyatlari va psixologik jihatlarini o'rganib, pedagogik metodlarni individual xususiyatlarga moslashtirish zarurligini ko'rsatadi. R.A.Nurullayeva va G.B.Suvonova, U.S.Suyumova va O.Pardayeva hamda H.B.Yo'ldoshevalar o'rganganlar va ilmiy izlanishlar olib borganlar.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida emotsional intellektni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning samaradorligini aniqlashga qaratilgan. Tadqiqot amaliy yondashuv asosida olib borildi. Tadqiqot ishtirokchilari 7–10 yoshdagi boshlang'ich sinf o'quvchilari bo'lib, ular 2 guruhga bo'lingan: tajriba guruhi (didaktik o'yinlar qo'llanilgan) va nazorat guruhi (an'anaviy dars metodlari).

Tadqiqotning asosiy usullari quyidagilardan iborat:

1. Kuzatuv – o'quvchilarning o'yin jarayonidagi hissiy holati, faolligi va muloqot ko'nikmalari baholandi

2. So'rovnoma va testlar – o'quvchilarning emotsional intellekt darajasi aniqlash uchun moslashtirilgan psixologik testlar va maxsus shakllar ishlatildi.
3. Intervyu – o'qituvchilar va ota-onalar bilan suhbatlar o'quvchilarning hissiy va ijtimoiy xulq-atvorini yanada chuqur tahlil qilish imkonini berdi.

TAHLILLAR VA NATIJALAR

So'nggi yillarda pedagogika va psixologiya fanlarida shaxs rivojlanishini kompleks yondashuv asosida o'rganish masalasi alohida ahamiyat kasb etmoqda. Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning nafaqat intellektual salohiyatini rivojlantirish, balki ularning ijtimoiy va emotsional kompetensiyalarini shakllantirish ham muhim vazifa sifatida qaralmoqda. Shu jihatdan emotsional intellekt tushunchasi ilmiy tadqiqotlarda keng qo'llanilayotgan muhim kategoriyalardan biri hisoblanadi.

Emotsional intellekt insonning o'z his-tuyg'ularini anglash, ularni boshqarish, boshqalarning hissiyotlarini tushunish hamda turli ijtimoiy vaziyatlarda to'g'ri muloqot o'rnatish qobiliyatini ifodalaydi. Ushbu tushuncha shaxsning psixologik barqarorligi, kommunikativ faoliyati va ijtimoiy moslashuv jarayonlari bilan bevosita bog'liqdir. Emotsional intellekt rivojlangan shaxslar odatda muammoli vaziyatlarda o'zini nazorat qila oladi, stressli holatlarda muvozanatni saqlaydi hamda atrofdagilar bilan samarali hamkorlik qilishga qodir bo'ladi.

Ilmiy adabiyotlarda esa emotsional intellekt bir nechta tarkibiy komponentlardan iborat ekanligi ta'kidlanadi. Ularga o'z his-tuyg'ularini anglash, ularni boshqarish, motivatsiya, empatiya hamda ijtimoiy ko'nikmalar kiradi. Ushbu komponentlar shaxsning o'zini anglash jarayonida muhim rol o'ynaydi hamda uning ijtimoiy faoliyatini samarali tashkil etishga yordam beradi. Ayniqsa empatiya, ya'ni boshqalarning hissiyotlarini tushunish qobiliyati insonlar o'rtasidagi ijobiy munosabatlarni shakllantirishda muhim omil hisoblanadi.

Ta'lim jarayonida emotsional intellektni rivojlantirish o'quvchilarning shaxs sifatida kamol topishida muhim pedagogik ahamiyatga ega. Chunki o'quvchilar o'z his-tuyg'ularini anglay olgan va ularni boshqarishni o'rgangan taqdirdagina o'quv faoliyatida yuqori natijalarga erishishi mumkin. Emotsional barqarorlik o'quvchilarning dars jarayonidagi faolligini oshiradi, ularning o'qishga bo'lgan motivatsiyasini kuchaytiradi hamda bilimlarni samarali o'zlashtirishga yordam beradi.

Boshlang'ich ta'lim bosqichi o'quvchilarning emotsional rivojlanishi uchun muhim davr hisoblanadi. Ushbu davrda bolalarda o'zini anglash jarayoni shakllanib boradi, ular turli hissiy holatlarni boshdan kechiradi hamda o'z his-tuyg'ularini ifoda etishni o'rganadi. Shu sababli o'qituvchilar ta'lim jarayonida o'quvchilarning emotsional holatini inobatga olgan holda pedagogik faoliyatni tashkil etishi zarur. Emotsional intellektni rivojlantirish o'quvchilarning ijtimoiy moslashuviga ham katta ta'sir ko'rsatadi. Jamoada ishlash, tengdoshlari bilan samarali muloqot o'rnatish hamda turli ijtimoiy vaziyatlarda o'zini to'g'ri tutish ko'nikmalari aynan emotsional intellekt bilan chambarchas bog'liqdir. Shu sababli ta'lim tizimida o'quvchilarning emotsional rivojlanishini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan metod va yondashuvlarni qo'llash muhim ahamiyatga ega.

Pedagogik amaliyotda emotsional intellektni rivojlantirish uchun turli metodlardan foydalaniladi. Interaktiv metodlar, muammoli vaziyatlar, rolli mashg'ulotlar hamda didaktik o'yinlar ushbu jarayonda samarali vosita

sifatida qo'llaniladi. Ayniqsa didaktik o'yinlar o'quvchilarning emotsional tajribasini boyitish, ularning muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish hamda ijtimoiy faoliyatini faollashtirishda muhim rol o'ynaydi. Didaktik o'yinlar orqali o'quvchilar turli vaziyatlarni modellashtiradi, o'z fikrini erkin ifoda etadi hamda boshqalarning hissiyotlarini tushunishga harakat qiladi. Bunday jarayon o'quvchilarning empatiya, hamkorlik va o'zaro hurmat kabi ijtimoiy sifatlarini shakllantirishga yordam beradi. Natijada o'quvchilarda emotsional barqarorlik va ijtimoiy moslashuv ko'nikmalari rivojlanadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining emotsional rivojlanishi ularning his-tuyg'ularni anglash, ifoda etish va boshqarish qobiliyatlari bilan tavsiflanadi. Ushbu yosh davrida bolalar o'z hissiy holatlarini asta-sekin anglay boshlaydi. Masalan, ular quvonch, hayrat, xafa bo'lish, qo'rquv yoki hayajon kabi hissiy kechinmalarni boshdan kechiradi va bu hisslarni turli shakllarda namoyon etadi. Biroq ushbu davrda bolalar hali o'z emotsiyalarini to'liq nazorat qilish qobiliyatiga ega bo'lmaydi. Shu sababli ayrim hollarda ular o'z hissiyotlarini keskin yoki ochiq tarzda ifoda etishi mumkin.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining emotsional xususiyatlaridan yana biri ularning hissiy ta'sirchanligidir. Bolalar tashqi muhitdagi voqea-hodisalarga tez munosabat bildiradi, kichik muvaffaqiyatdan quvonadi yoki kichik muvaffaqiyatsizlikdan ham xafa bo'lishi mumkin. Bu holat ularning psixologik rivojlanish jarayonining tabiiy qismi hisoblanadi. Shu sababli o'qituvchilar va ota-onalar bolalarning emotsional holatini inobatga olgan holda ular bilan pedagogik va tarbiyaviy ishlarni olib borishi muhimdir. Shuningdek, boshlang'ich sinf o'quvchilarining emotsional rivojlanishi ta'lim muhitiga ham bog'liqdir.

Agar sinfda ijobiy psixologik muhit yaratilsa, o'quvchilar o'zlarini erkin va ishonchli his qiladi. Bunday muhit o'quvchilarning o'z fikrini erkin ifoda etishiga, dars jarayonida faol ishtirok etishiga hamda tengdoshlari bilan ijobiy munosabatlar o'rnatishiga yordam beradi. Aksincha, salbiy muhit o'quvchilarda qo'rquv, ishonchsizlik yoki passivlik kabi holatlarning paydo bo'lishiga olib kelishi mumkin. Shu sababli boshlang'ich ta'lim jarayonida o'qituvchining pedagogik mahorati muhim ahamiyat kasb etadi. O'qituvchi o'quvchilarning emotsional xususiyatlarini hisobga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etishi, ular o'rtasida ijobiy munosabatlarni shakllantirishi hamda qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratishi zarur. Natijada o'quvchilarning emotsional rivojlanishi barqarorlashadi va bu ularning ta'lim jarayonidagi muvaffaqiyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Didaktik o'yinlar bir necha turga bo'linadi: rolli o'yinlar, muammoli vaziyatlar, guruhli o'yinlar va his-tuyg'ularni aniqlashga qaratilgan mashg'ulotlar. Masalan, "Rolga kirish" o'yini bolalarni turli ijtimoiy vaziyatlarda turli rollarni bajarishga undaydi, bu esa empatiya va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi. "His-tuyg'uni top" o'yini orqali o'quvchilar o'z hissiyotlarini aniqlashga va boshqalarning kayfiyatini tushunishga o'rganadi.

Guruhli didaktik o'yinlar esa o'quvchilarni jamoada ishlashga, bir-biriga yordam berishga va qaror qabul qilishda birgalikda harakat qilishga o'rgatadi. Bu jarayon o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvini oshiradi va darsdagi faollikni kuchaytiradi. Shu bilan birga, o'yinlar darsga bo'lgan qiziqishni oshiradi va o'quvchilarda o'zini ishonchli his qilish tuyg'usini shakllantiradi. Umumiy qilib aytganda, didaktik o'yinlar boshlang'ich ta'lim jarayonida nafaqat bilim olishni qiziqarli va interaktiv qiladi, balki o'quvchilarning emotsional intellekti, muloqot madaniyati va ijtimoiy ko'nikmalarini samarali rivojlantiradi. Shu sababli o'qituvchilar darslarni rejalashtirishda didaktik o'yinlardan tizimli foydalanishlari muhimdir.

Tadqiqot jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan turli didaktik o'yinlar o'tkazildi va ularning emotsional intellektini rivojlantirish samaradorligi kuzatildi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, didaktik o'yinlardan foydalanish o'quvchilarning hissiy holati, muloqot ko'nikmalari va ijtimoiy faoliyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. O'quvchilar o'yin jarayonida o'z his-tuyg'ularini aniqlash va ifoda etish, boshqalarning fikrini tinglash, hamkorlikda faoliyat yuritish hamda muammoli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantirdi. Tadqiqot natijalarini tahlil qilganda, quyidagi asosiy xulosalarga kelindi:

1. Didaktik o'yinlar o'quvchilarning empatiya va ijtimoiy moslashuv ko'nikmalarini mustahkamlashga yordam beradi.
2. O'quvchilar o'yin jarayonida hissiy barqarorlikni oshirib, darsga bo'lgan qiziqish va faolligini kuchaytiradi.
3. Guruhli o'yinlar bolalarda hamkorlik va qaror qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi, shuningdek, tengdoshlar bilan ijobiy munosabatlarni shakllantiradi.
4. Didaktik o'yinlar o'quvchilarning o'z fikrini erkin ifoda etish, muammolarni hal qilish va boshqalar bilan samarali muloqot qilish qobiliyatini rivojlantiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida emotsional intellektni rivojlantirishda didaktik o'yinlar samarali pedagogik vosita sifatida tasdiqlandi. Tadqiqot natijalari pedagogik amaliyotda didaktik o'yinlardan tizimli foydalanish orqali o'quvchilarning emotsional, ijtimoiy va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishning samarali mexanizmlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Ushbu tadqiqot boshlang'ich sinf o'quvchilarida emotsional intellektni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning samaradorligini ilmiy asosda aniqladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, didaktik o'yinlar o'quvchilarning o'z hissiyotlarini aniqlash, ularni boshqarish va boshqalarning kayfiyatini tushunish qobiliyatini sezilarli darajada oshiradi. Shu bilan birga, o'yinlar bolalarda empatiya, hamkorlik, muammolarni hal qilish va ijtimoiy moslashuv ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi, bu esa ularning dars jarayonida faolligini va o'zini ishonchli his qilishini mustahkamlaydi.

Mazkur tadqiqot pedagogik amaliyotga bir nechta aniq hissa qo'shadi:

- *Birinchidan*, u boshlang'ich ta'limda emotsional intellektni rivojlantirishning amaliy metodlarini aniqladi va tasdiqladi.
- *Ikkinchidan*, didaktik o'yinlarni rejalashtirilgan va tizimli qo'llash orqali o'quvchilarning o'zini anglash va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish mumkinligini ko'rsatdi.
- *Uchinchidan*, tadqiqot natijalari o'qituvchilarga o'quv jarayonini individual xususiyatlar va emotsional xususiyatlarni hisobga olgan holda samarali tashkil etish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, didaktik o'yinlar boshlang'ich sinf o'quvchilarida nafaqat bilish jarayonini qiziqarli va interaktiv qiladi, balki ularning emotsional intellekti, ijtimoiy ko'nikmalari va muloqot madaniyatini mustahkamlashda muhim ilmiy-amaliy vosita ekanligi tadqiqot bilan isbotlandi. Shu sababli pedagogik amaliyotda didaktik o'yinlardan tizimli va maqsadli foydalanish boshlang'ich ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning shaxs sifatida rivojlanishini ta'minlashda samarali strategiya hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185–211. (klassik nazariy manba)
2. Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. Bantam Books. (fundamental konseptual manba)
3. Normurodova, N., & Azizova, S. (2025). Boshlang'ich ta'lim jarayonida o'quvchilarning emotsional intellektini rivojlantirish yo'llari. *Journal of Universal Science Research*.
4. Shoyusupova, S., & Kuchkorova, Z. (2024). The experience of using didactic games in elementary school classes. *Academic Journal of Educational Research*, 6(6).
5. Axmatova, Z. E. (2025). Emotsional intellekt rivojlanishiga ta'sir etuvchi tarbiyaviy psixologik omillar. *Psixologiya ilmiy jurnali*, 3.
6. Xudoyberdiyeva, Z. (2025). Ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasalarida emotsional intellekt namoyon bo'lishining psixologik xususiyatlari. *Журнал педагогик и психологический в современном образовании*, 5(1).
7. Nurullayeva, R. A., & Suvonova, G. B. (2023). Didaktik o'yinlar texnologiyasi va uning boshlang'ich adabiy ta'limdagi o'rni. Bestpublication.
8. Suyumova, U. S. (2025). Darslarda emotsional innovatsiyalarni qo'llash. *Pedagogik Tadqiqotlar Jurnal*, 5(1).
9. Pardayeva, O. O., & Yo'ldosheva, H. B. (2024). Emotsional intellekt. Ta'limning zamonaviy transformatsiyasi, 14(4), 281–286

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.